

Iedzīvotāju līdzdalība pašvaldībā – Jaunie izaicinājumi

Māris Pūķis

LPS vecākais padomnieks, Memoranda padome,
2021.gada 15.septembrī

ATR nav beigusies

- Reģionālo pašvaldību izveidošana nav veikta (neviens neuzņemas atbildību par monocentrisko valsts attīstību un no tās izrietošo emigrāciju)
- Satversmes tiesa neatzīst Saeimas tiesības lemt pretēji MK viedoklim par teritoriālo dalījumu
- Jauns Pašvaldību likums var radīt dažādus pārsteigumus (tai skaitā – attiecībā uz izvērstu regulējumu līdzdalības demokrātijas attīstībai pašvaldībās)

Demokrātijas deficīts

- Divu reformu gaitā pašvaldību skaits ir samazinājies 14 reizes (no 14 sapņiem par pašpietiekamu attīstību palicis vidēji 1)
- Nav iespējams ievēlēt pārstāvjus no iedzīvotāju piedāvātiem sarakstiem (to daļēji kompensēja vietējo partiju veidošana)
- Pieaug valsts pārvaldes pārstāvju skaits, kas nesaprot un neatzīst pašvaldības principu (tendence atjaunot PSRS laiku izpildkomiteju sistēmu)

Galvenās pēckrīzes problēmas

- Pašvaldībām un valstij aktīvāk iesaistīties zinātņu ietilpīgas un dārga darbaspēka uzņēmējdarbības veicināšanā, tai skaitā ar saviem uzņēmumiem
- Izmantot ES īstenojamo «zaļo kursu» tā, lai zaudējumi iedzīvotājiem un uzņēmējiem būtu minimāli, bet pašvaldībās izvietoto uzņēmumu eksportspēja pieaugtu
- Neļaut atņemt attīstības iespējas pašvaldībās, risinot valsts sociālās politikas (visā teritorijā vienādos jautājumus) uz pašvaldību rēķina

Nomales efekts

- Galvenais – mērīt un publiskot (vajadzīgs atbalsts no CSP) novada valstspilsētā, pilsētā vai pagastā notiekošā ekonomiskos, sociālos un vides rādītājus, katrā novadā īstenot savdabīgu iekšējo reģionālo politiku
- Tikai balstoties uz faktiem var sagaidīt konstruktīvu dialogu ar iedzīvotāju padomēm, NVO un uzņēmējiem par notikumiem nomalēs un centrā

Iedzīvotāju padomes

- Personu sacensība, iespēja politiskajām partijām un NVO jēgpilni iesaistīties
- Vāja motivācija, plašas konsultatīvās tiesības
- Nepieciešams dialogs, nevis monologs. Pašvaldībai papildus pūliņi informēt par stratēģiskajiem un taktiskajiem mērķiem, iegūt sabiedrotos
- Iedzīvotāju padomēm un individuāliem entuziastiem būtiski paplašinās novērošanas un kontroles iespējas

Galvenā kopīgā problēma – kvalitatīvas partijas

- Turpmāk par politisko varu (iespēju pašvaldības teritorijā sargāt savus iedzīvotājus un rīkoties inovatīvi) sacentīsies tikai partijas
- Vajadzīgas partijas, kas atšķir pašvaldību no valsts un no ES, kas orientējas arī uz vietējām interesēm un spēj nodrošināt iekšējās demokrātijas procesu partijas ietvaros, spēj organizēt pētījumus un ekspertīzi par visu mērogu jautājumiem, iesaista partijas biedrus iekšējā diskusijā par novada, pagasta un pilsētas aktualitātem

Dialoga jautājumi novadā

- Kā piesaistīt vai saglabāt produktīvu uzņēmējdarbību katrā teritoriālā dalījuma vienībā, vai pašvaldībai jāiejaucas, vai tirgus spēki ir pietiekami ?
- Kas nepieciešams, lai teritoriālā dalījuma vienība ir pievilcīga dzīvošanai ?
- Kas jādara, lai pagasta un pilsētas iedzīvotāji maksātu lielākus nodokļus, radot priekšnosacījumus efektīvai attīstībai un sociālajai politikai ?

Paldies par uzmanību!

maris@lps.lv

+371-29197602